

TEISĖS AKTŲ NUOSTATŲ, RIBOJANČIŲ GALIMYBĘ UŽSIIMTI REGLAMENTUOJAMA PROFESIJA AR VERSTIS, PROPORCINGUMO VERTINIMO ATLIKIMO FORMA

Nurodykite vertinamą nuostatą, ribojančią galimybę užsiimti atitinkama reglamentuojama profesija (toliau – Nuostata):

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo
35 straipsnis. Teisė vykdyti su nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba susijusią veiklą

10. Šio įstatymo tvarka atestuotiems specialistams, išskyrus paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę, nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimą pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį ar jų derinį atliekančius specialistus ir tvarkybos darbų techninės priežiūros specialistus, suteikiamos šios kvalifikacinės kategorijos:

1) pirmoji (žemiausia) kvalifikacinė kategorija, kurią turintys atestuoti specialistai gali vykdyti kvalifikacijos atestate nurodytos rūšies ir specializacijos veiklą vietinio reikšmingumo lygmens kultūros objektuose;

2) antroji kvalifikacinė kategorija, kurią turintys atestuoti specialistai gali vykdyti kvalifikacijos atestate nurodytos rūšies ir specializacijos veiklą vietinio ir regioninio reikšmingumo lygmens nekilnojamojo kultūros paveldo objektuose;

3) trečioji kvalifikacinė kategorija, kurią turintys atestuoti specialistai gali vykdyti kvalifikacijos atestate nurodytos rūšies ir specializacijos veiklą vietinio, regioninio ir nacionalinio reikšmingumo lygmens nekilnojamojo kultūros paveldo objektuose.

14. Nekilnojamojo kultūros paveldo taikomuosius ir archeologinius tyrimus siekiantys atlikti specialistai pagal atitinkamas veiklos specializacijas privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

<...>

2) turėti ne mažesnę kaip 2 metų dalyvavimo atliekant nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimus profesinę patirtį, kurios trukmė skaičiuojama nuo šios dalies 1 punkte nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos, siekiant, kad būtų suteikta pirmoji kvalifikacinė kategorija, 3 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta antroji kvalifikacinė kategorija, 5 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta trečioji kvalifikacinė kategorija. Dalyvavimo atliekant šiuos tyrimus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus, tyrimų ataskaitose pateiktus duomenis apie tyrimuose dalyvavusius asmenis ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kurių tyrimuose buvo dalyvauta, sąrašą.

15. Vadovauti nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkybos darbų projektavimui (atlikti tvarkybos projekto vadovo, tvarkybos projekto dalies vadovo funkcijas) ir (ar) atlikti tvarkybos projekto ar jo dalies sprendinių įgyvendinimo priežiūrą (atlikti tvarkybos projekto vykdymo priežiūros vadovo, tvarkybos projekto dalies vykdymo priežiūros vadovo funkcijas), siekiantys atestuotis specialistai privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

1) turėti aukštąjį architektūros studijų krypties ar statybos inžinerijos studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;

2) turėti ne mažesnę kaip 2 metų dalyvavimo rengiant tvarkybos darbų projektus profesinę patirtį, kurios trukmė skaičiuojama nuo šios dalies 1 punkte nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos, siekiant, kad būtų suteikta pirmoji kvalifikacinė kategorija, 3 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta antroji kvalifikacinė kategorija, 5 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta trečioji kvalifikacinė kategorija. Dalyvavimo rengiant tvarkybos darbų projektus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus, projektų ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kurių tvarkybos darbus projektuojant buvo dalyvauta, sąrašą.

17. Vadovauti tvarkybos darbų ir (ar) statybos darbų nekilnojamojo kultūros paveldo objekte vykdymui siekiantys atestuotis specialistai privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

1) turėti aukštąjį statybos inžinerijos studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;

2) turėti ne mažesnę kaip 2 metų dalyvavimo vykdant tvarkybos ir (ar) statybos darbus nekilnojamojo kultūros paveldo objekte profesinę patirtį, kurios trukmė skaičiuojama nuo šios dalies 1 punkte nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos, siekiant, kad būtų suteikta pirmoji kvalifikacinė kategorija, 3 metų patirtį siekiant, kad būtų suteikta antroji kvalifikacinė kategorija, 5 metų patirtį siekiant, kad būtų suteikta trečioji kvalifikacinė kategorija. Dalyvavimo vykdant tvarkybos ir (ar) statybos darbus profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kuriuose vykdant tvarkybos ir (ar) statybos darbus buvo dalyvauta, sąrašą.

18. Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos darbus siekiantys atlikti specialistai privalo turėti ne mažesnę kaip 2 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta pirmoji kvalifikacinė kategorija, 3 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta antroji kvalifikacinė kategorija, 5 metų patirtį, siekiant, kad būtų suteikta trečioji kvalifikacinė kategorija dalyvavimo atliekant konservavimo ar restauravimo darbus, kai veikla vykdoma nekilnojamosiose kultūros vertybėse, profesinę patirtį. Dalyvavimo atliekant tvarkybos darbus profesinė patirtis

	nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kurių konservavimo ar restauravimo darbus atliekant buvo dalyvauta, sąrašą. <...>
Nurodykite reglamentuojamą profesiją dėl kurios yra svarstoma priimti atitinkamą Nuostatą:	Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos specialistas.
Nurodykite kokiomis svarbiomis bendrojo intereso priežastimis yra grindžiama vertinama Nuostata ¹ :	Nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas.
Nurodykite ar vertinama Nuostata nėra grindžiama išskirtinai ekonominėmis ar administracinėmis priežastimis ² :	Nuostata nėra grindžiama ekonominėmis ir administracinėmis priežastimis.
Nurodykite ar vertinama Nuostata nėra nei tiesiogiai, nei netiesiogiai diskriminuojanti dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos:	Nuostata nėra nei tiesiogiai, nei netiesiogiai diskriminuojanti dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos, kadangi reikalavimas dėl kategorijų bus taikomas visiems nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto kvalifikacijos atestatą turintiems (ar jam prilygstančios teisės pripažinimą turintiems) asmenims.

¹ **Svarbiomis bendrojo intereso priežastimis** yra laikomos tokios priežastys kaip viešojo politika, viešasis saugumas, visuomenės sveikata, socialinės apsaugos sistemos finansinės pusiausvyros išsaugojimas, vartotojų, paslaugų gavėjų ir darbuotojų apsauga, tinkamo teisingumo vykdymo užtikrinimas, prekybos sandorių sąžiningumo užtikrinimas, kova su nusikalstamumu ir sukčiavimu, mokesčių slėpimo ir vengimo prevencija bei fiskalinės priežiūros veiksmingumo užtikrinimas, transporto sauga, aplinkos ir miesto aplinkos apsauga, gyvūnų sveikata, intelektinė nuosavybė, nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas, socialinės politikos ir kultūros politikos tikslai ir kitos svarbios bendrojo intereso priežastys;

Pažymėtina, kad sąvokos „viešojo politika“, „visuomenės saugumas“ ir „visuomenės sveikata“ yra Europos Sąjungos teisės sąvokos, tiesiogiai kylančios iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 52 straipsnio. Šias sąvokas Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) nuosekliai aiškino siaurąja prasme, tai reiškia, kad turi kilti reali ir rimta grėsmė pagrindiniam visuomenės interesui, o valstybė, kuri remiasi šiais viešojo intereso tikslais, turi parodyti su tuo susijusią riziką (Žr. ESTT 2006 m. gruodžio 14 d. sprendimą byloje C-257/05, 25 punktą).

² Pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią ESTT praktiką išskirtinai ekonominės priežastys, būtent nacionalinės ekonomikos skatinimas, kenkiant pagrindinėms laisvėms, ir išskirtinai administracinės priežastys, tokios kaip kontrolės atlikimas ar statistikos rinkimas, negali būti svarbiomis bendrojo intereso priežastimis.

<i>Pagal toliau nurodytus kriterijus įvertinkite kaip siūloma Nuostata atitinka proporcingumo principą:</i>	
1. Profesine veikla keliamą riziką asmenims, gaunantiems paslaugas, vartotojams, kitiems asmenims, užsiimantiems reglamentuojama profesija, ar trečiosiomis šalimis ir ar ši rizika nuostatomis šalinama kaip panašiose veiklos srityse. <i>Kokia yra rizika, kurią siekiama sumažinti, ar nauda, kurią siekiama maksimaliai padidinti taikoma Nuostata, siekiant viešojo intereso tikslų? Kaip Nuostata veikia siekiant šių tikslų?</i> <i>Nuostata turėtų veiksmingai prisidėti siekiant užsibrėžto tikslo. Turi būti aiškiai nurodyta konkreti rizika ar nauda, kurią siekiama sumažinti arba padidinti siūloma Nuostata. Turi būti paaiškinta, koku būdu ir kiek konkrečia Nuostata pasiekiamas konkretus tikslas (-ai).</i> <i>Jei įmanoma, pateikta analizė turėtų būti pagrįsta faktais, kurie gali parodyti, kad iš tiesų yra atitinkama rizika ir kad Nuostata galėtų sušvelninti šią riziką.</i> <i>Pastaba: vien bendrų teiginių, kad Nuostata yra naudinga paslaugų kokybei ar vartotojų apsaugai, nepakanka. Jei įmanoma, teiginiai turėtų būti patvirtinti išsamia analize.</i>	2022 m. nekilnojamojo kultūros paveldo objektams buvo skirtos „Privačios nuosavybės - prieinamų visuomenei lankyti valstybės saugomų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkomųjų paveldosaugos darbų išlaidų kompensavimo programos“ lėšos, kurios sudarė 2240963,57 EUR. Lietuvos restauratorių asociacijos duomenimis vienas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos restauratorius per metus gali suteikti paslaugų už maždaug 10 000 EUR, vadinasi, kompensavimo priemonė sukuria poreikį turėti mažiausiai 225 atestuotus nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistus, kurie galėtų atlikti restauravimo (į restauravimą panašius) darbus. Šie darbai turi būti įforminti tvarkybos darbų projektuose, kuriems vadovauti turi atestuoti tvarkybos darbų projektų rengėjai. Šis poreikis apima tik valstybės skiriamas dotacijas ir į jį neįeina privačių kultūros paveldo objekto valdytojų poreikiai užsakyti profesionalius nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistus. Pagal šią statistiką kyla natūralus klausimas, koku būdu esant atestuotų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų trūkumui kultūros paveldo objektų valdytojai patenkina savo poreikius, o praktika rodo, kad valdytojai tokiu atveju samdo pačius prieinamiausius, vos darbą pradėjusius specialistus ar neatestuotus asmenis. Pakeitimais tikimasi pakelti tvarkybos darbų projektavimo ir atlikimo kokybę ir sumažinti pažeidimų, tvarkant nekilnojamasias kultūros vertybes, skaičių, įvedus kultūros paveldo apsaugos specialistų kvalifikacines kategorijas bei įteisinus vieną leidimą visiems objekto sutvarkymo (tvarkomiesiems statybos ir tvarkomiesiems paveldosaugos) darbams: 1. Kultūros infrastruktūros centas 2024 m. balandį informavo Kultūros ministeriją, kad daugėja paraiškų kultūros paveldo objektų tvarkybos darbų finansavimo programai, kuriose yra pateikiami nekokybiški tvarkybos darbų projektai, kuriuose didelė dalis suprojektuotų darbų yra priskirtini statybos, o ne tvarkybos darbams, grįstiems taikomaisiais kultūros paveldo tyrimais, t. y. krenta pateiktų valstybės finansavimui projektų kokybė, nes projektų rengėjams trūksta kompetentingų kultūros paveldo tyrėjų. Kultūros paveldo objektų tvarkybos darbų finansavimo programoje (žr. https://kpd.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2023/12/oIL2iZFSPbE.pdf), pagal kurią yra finansuojami ir ardomieji bei archeologiniai tyrimai, yra nurodoma, kad valstybė finansuoja aukštesnio reikšmingumo ir saugojimo lygmens – valstybės saugomų kultūros paveldo objektų tvarkybą, o duotas laiko tarpas, per kurį turi būti įgyvendinti tvarkybos darbai yra 3 metai. Nustatyta, jog su aukštesnio saugojimo lygmens vertybėmis dirbantys tyrėjai turi turėti didesnę 3 metų patirtį vykdant tyrimus. Aukščiausiai – trečiajai kategorijai reikalinga

patirtis turėtų apimti bent dviejuose kultūros paveldo objektuose vykdytus tyrimus, todėl jai nustatoma 5 metų patirtis. Manytina, kad nustatytas mažesnis patirties terminas turės neigiamą įtaką tvarkomų regioninio ir nacionalinio reikšmingumo lygmenų kultūros vertybių vertingosioms savybėms. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“ nurodo konkrečias darbo valandų sąnaudas, per kurias yra atliekami įvairaus sudėtingumo kultūros paveldo objektų taikomieji tyrimai. Sudėtingesniems (aukštesnio reikšmingumo lygmens) kultūros paveldo objektams nustatyta vidutinė darbo viename objekte trukmė (nuo apmatavimų iki zondavimų) trukmė sudaro apie 350 darbo dienų, kas yra pusantros metų darbo apimtis. Tačiau darbas viename objekte neįrodo ardomųjų tyrimų specialisto pasiruošimo vykdyti tyrimus aukštesnio (regioninio) reikšmingumo lygmens objekte savarankiškai, todėl reikalinga turėti diferencijuotą patirtį bent dviejuose skirtinguose kultūros paveldo objektuose, todėl minimali reikalaujama patirtis aukštesnio reikšmingumo lygmens objektuose dirbančiam specialistui turėtų būti ne mažesnė nei 3 metų laikotarpis. Atitinkamai, specialisto pasiruošimą dirbti aukštesnio reikšmingumo lygmens ir aukštesnio saugojimo galima įvertinti tik tuomet, kuomet kultūros paveldo objekte yra įgyvendinamas tvarkybos darbų projektas. Manytina, kad mažesnė nei 3 metų patirtis gali turėti neigiamų pasekmių, kadangi ardomųjų tyrimų specialistas gali negebėti savarankiškai vykdyti pilnos apimties ardomųjų tyrimų, kuomet jie yra vykdomi aukštesnio reikšmingumo lygmens (ir sudėtingesniame) objekte. Kultūros ministerija, įvertinusi dažnėjančius nekokybiškų kultūros paveldo objektų tvarkybos darbų projektų parengimo atvejus, mano, jog įvesti ribojimai darbui su aukštesnio reikšmingumo lygmens ir aukštesnio saugojimo lygmens kultūros vertybėmis užtikrins, jog kils prievolė patiems svarbiausiems kultūros paveldo objektams samdyti geriausią kvalifikaciją turinčius aukštesnės kategorijos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistus, atliekančius kultūros paveldo tyrimus.

Architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. D1-341, 16.4.3 papunktis nurodo, kad norintys gauti Lietuvos architektų rūmų išduodamą atestatą statinio projekto vadovai turi turėti ne mažesnę negu 3 metų patirtį, o statinio projekto vadovai ypatinguose pastatuose turi turėti ne mažesnę negu 5 metų patirtį. Remiantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo komisijos (kurios nariai yra nuo Kultūros ministerijos nepriklausomi ekspertai) ir Lietuvos restauratorių sąjungos kreipimais į Kultūros ministeriją, prašant atstatyti iki 2017 m. egzistavusį nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų skirstymą kategorijomis, taip pat vadovaujantis Lietuvos architektų rūmų gerąja praktika panašioje projektavimo veikloje yra sprendžama, kad tvarkybos darbų projektų rengėjų patirtis, įgyjama projektuojant didesnės atsakomybės sprendinius vis didesnio reikšmingumo

	lygmens objektuose, turi atitikti analogišką Lietuvos architektų rūmų nustatytą gradaciją, kitu atveju tvarkybos darbų projektuotojas specialistas gali neturėti tinkamos patirties ir kvalifikacijos savarankiškai projektuoti sudėtingesnius sprendinius aukštesnio reikšmingumo lygmens kultūros paveldo objektuose. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 12 straipsnio 5 dalies 2 punktas nurodo, kad ypatingojo statinio projekto dalies vadovo, ypatingojo statinio statybos vadovo, ypatingojo statinio specialiųjų statybos darbų vadovo patirtis turi būti ne mažesnė nei 3 metai. Kadangi Įstatymo projekte yra numatyta, jog tvarkyba apima ir tvarkomuosius statybos darbus (tuos, kuriais kultūros paveldo objekte yra nesiekama sukurti naujų, nebuvusių statinio dalių), siūloma, kad tvarkybos darbų projektų rengėjų patirtis įgyjant patirtį projektuojant didesnės atsakomybės sprendinius vis didesnio reikšmingumo lygmens objektuose turi atitikti analogišką Lietuvos Respublikos architektų rūmų nustatytą gradaciją, kitu atveju kadangi tvarkybos darbų projektuotojas specialistas gali neturėti tinkamos patirties ir kvalifikacijos savarankiškai projektuoti sudėtingesnius sprendinius aukštesnio reikšmingumo lygmens kultūros paveldo objektuose. Aukščiausiai – trečiajai kategorijai reikalinga patirtis turėtų apimti bent dviejuose kultūros paveldo objektuose vykdytus tvarkybos darbus, todėl jai nustatoma 5 metų patirtis. Manytina, kad nustatytas mažesnis patirties terminas turės neigiamą įtaką tvarkomų regioninio ir nacionalinio reikšmingumo lygmenų kultūros vertybių vertingosioms savybėms, atsižvelgiant į Kultūros infrastruktūros centro oficialų pranešimą dėl prastėjančios kultūros paveldo objektų tvarkybos projektų kokybės Kultūros ministerijai.
2. Kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, susijusius su svarbių bendrojo intereso priežasčių apsauga, ir jų pakankamumą iškeltam tikslui pasiekti. <i>Paiškinkite, ar ir kaip vertinote, ar galiojančios specifinio ar bendro pobūdžio taisyklės (pvz., produktų saugos įstatymai, vartotojų apsaugos įstatymai, baudos/ baudžiamosios sankcijos už neteisėtą profesinės veiklos vykdymą) yra nepakankamos siekiant apsaugoti siekiamą viešojo intereso tikslą?</i> <i>Nuostata turėtų būti laikoma būtina tik tada, kai esamos nuostatos (tokios kaip produktų saugos įstatymai ar vartotojų apsaugos įstatymai) negali būti laikomos</i>	Patirties reikalavimai yra reglamentuoti tik Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir poįstatyminiame teisės akte – Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo tvarkos aprašas, patvirtintame 2005 m. balandžio 14 d. kultūros ministro įsakymu Nr. Nr. IV-146 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Nepaisant to, patirties reikalavimai yra susiję su paveldo tvarkybos reglamento PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“, Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo, Architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. D1-341 ir Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nuostatomis.

<i>tinkamomis ar tikrai veiksmingomis siekiamam tikslui pasiekti.</i>	Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse ir Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse yra numatyta atsakomybė už nekilnojamojo kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių sužalojimą, tačiau nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga yra grindžiama autentiškumo samprata, o sunaikintų ar sugadintų paveldo objektų elementų autentiškumo nebeįmanoma sugrąžinti. Dėl šios priežasties įvedami reikalavimai nekilnojamojo kultūros paveldo specialistų kategorijoms yra būtini mažinant neigiamų padarinių kultūros paveldui riziką (kad bus sunaikintas kultūros paveldo objektų autentiškumas) bei siekiant kokybiškų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų paslaugų teikimą. Prevencinės priemonės dėl specialistų skirstymo kategorijomis yra prevencinė priemonė užkirsti kelią kultūros vertybių sužalojimui, nes kitos baudžiosinės priemonės yra taikomos tada, kai kultūros paveldo objektams yra padaryta nepataisoma žala.
3. Nuostatos atitiktį siekiamam tikslui ir sistemiškumo principui, kaip jis apibrėžtas Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte.³ <i>Ką siūloma Nuostata siekiama apsaugoti (kas yra paslaugos gavėjai: vartotojai, pacientai, profesijos atstovai)?</i> <i>Trečiosios šalys (ar profesinė veikla turi įtakos ne tik tiems, kurie moka už tokių paslaugų)?</i> <i>Ar vertinate ir kaip vertinate, ar tikslo siekiama nuosekliai ir sistemingai?</i> <i>Ar buvo vertinamos panašios veiklos, ar panašūs sektoriai ir ten esanti rizika ir kaip su ja tvarkomasi?</i> <i>Siekiant atitikti proporcingumo principo reikalavimą, Nuostata turėtų būti tinkama ir pakankama užtikrinti, kad būtų pasiektas tikslas.</i>	Įstatymo projekte yra apibrėžiamas kiekybinis patirties rodiklis. Periodas parinktas atsižvelgiant į tai, kad įvairių specializacijų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai būtų pasirengę savarankiškai dirbti aukštesnio reikšmingumo lygmens (ir atitinkamai aukštesnio saugojimo lygmens) kultūros paveldo objektuose. Pasirinkti aukštesnių antrosios ir trečiosios kategorijos patirties metais (3 metai ir 5 metai) atitinka gretutinėse specialybėse (pvz. architektas – tvarkybos darbų projekto vadovas; statinio statybos techninis prižiūrėtojas – tvarkybos darbų techninis prižiūrėtojas) nustatytus patirties terminus, kurie yra taikomi sudėtingesniuose objektuose dirbti pageidaujantiems specialistams. Remiantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo komisijos (kurios nariai yra nuo Kultūros ministerijos nepriklausomi ekspertai) ir Lietuvos restauratorių sąjungos kreipimais į Kultūros ministeriją, iki 2017 m. egzistavusį nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų skirstymą kategorijomis užtikrino geresnę atliekamų ir projektuojamų kultūros paveldo tvarkybos darbų kokybę.

³ „2. Teisėkūroje vadovaujasi šiais principais: <...>

7) sistemiškumo, reiškiančiu, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigaliojusių kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.“

<i>Nuostata turėtų būti laikoma tinkama norimam tikslui pasiekti tik tuo atveju, jei ji iš tikrųjų atspindi siekį nuosekliai ir sistemingai pasiekti tą tikslą (be prieštaravimų ar nenuoseklumo), pavyzdžiui, kai panaši rizika, susijusi su tam tikra veikla, yra sprendžiama panašiu būdu.</i>	
4. Poveikį laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Europos Sąjungoje, vartotojų pasirinkimo galimybėms ir teikiamų paslaugų kokybei. <i>Ar įvertinate Nuostatos poveikį konkurencijos laipsniui rinkoje?</i> <i>Ar įvertinate Nuostatos poveikį paslaugų kokybei?</i> <i>Ar įvertinate Nuostatos poveikį vartotojų pasirinkimui?</i> <i>Ar įvertinate Nuostatos poveikį poveikiui laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Sąjungoje?</i> <i>Nuostata turėtų būti atsižvelgta į pagrindinį reguliavimo poveikį paslaugų vartotojams. Nors vartotojų apsauga ir profesinės veiklos kokybės užtikrinimas teoriškai galėtų būti naudojami pateisinant daugelį priemonių (visada, jei analizė yra pagrįsta faktais ir yra pakankamai gili), kiti aspektai, pavyzdžiui, reguliavimo poveikis kainoms, konkurencingumas, vartotojų pasirinkimas ar laisvas judėjimas, galėtų tai atsverti.</i> <i>Pavyzdžiui, reguliuojant priskirtas veiklas, kurioms taikomi specialūs kvalifikacijos reikalavimai, teisės akto projekto rengėjas negali apriboti savo analizės prielaida, kad tai automatiškai pagerins vartotojų apsaugą ir (arba) paslaugų kokybę. Be to, kvalifikacijos reikalavimai, reikalaujantys specifinių įgūdžių įgijimo, nebūtinai užtikrina aukštą</i>	Visa tvarkybos darbų dokumentacija turi būti pildoma valstybine lietuvių kalba, o norintis teikti analogiškas paslaugas ES ar trečiųjų šalių pilietis turi atsižvelgti į Konstitucijoje ir Lietuvos Respublikos nacionalinių saugumo pagrindų įstatyme nurodytus principus, kad kultūros paveldo objektai priklauso tiek viešojo intereso sričiai, tiek yra nacionalinio saugumo pagrindas, todėl jiems bei jų teikiamoms paslaugoms turi būti taikomi tie patys kvalifikaciniai reikalavimai. Nustatant patirties terminą buvo akcentuojamas paslaugų kokybiškumas, saugumas, ir viešas interesas, kad nebūtų pažeistos kultūros paveldo objektų vertingosios savybės. Kuo didesnis yra kultūros paveldo objekto reikšmingumo ir saugojimo lygmuo, tuo didesnė yra rizika, kad vos pradėjęs dirbti specialistas nesąmoningai, bet dėl patirties trūkumo galėtų sužaloti itin reikšmingos kultūros vertybės vertingasias savybes. Įvedama nuostata lemia, kad su itin reikšmingais objektais galės dirbti mažiau didesnę patirtį turinčių specialistų (mažėja konkurencingumas), tačiau kils paslaugų kokybė. Poveikio dabartiniam vartotojų pasirinkimui tas neturėtų turėti, kadangi visi pagal dabartinę įstatyminę nuostatą (šiuo metu galiojančioje Įstatymo redakcijoje numatyta, kad atestatai specialistams išduodami neterminuotai, o kategorijų nėra) atestuoti specialistai išlaikys teisę dirbti visų kategorijų kultūros paveldo objektuose (tas numatoma naujoje Įstatymo redakcijoje). Ši nuostata galioja dėl teisėtų lūkesčių – Kultūros ministerijos išduodami nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto kvalifikacijos atestatai yra išduodami neterminuotam laikui, o pagal 2017–2024 m. galiojusią Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo redakciją specialistai nebuvo skirstomi į kategorijas, todėl jie įgavo teisę dirbti visų reikšmingumo ir saugojimo lygmenų kultūros paveldo objektuose. Kultūros ministerija neturi teisinio pagrindo atšaukti šių išduotų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų kvalifikacijos atestatų, net jeigu naujoje Įstatymo redakcijoje yra numatyta grąžinti kvalifikacines kategorijas. Nepaisant to, tiek vartotojas, tiek valstybė, tiek fizinis asmuo, galės pasirinkti, kiek patirties turintį specialistą samdyti.

<i>proceso ar paslaugų teikimo ar net rezultatų kokybę. Taip pat reikėtų atsižvelgti į kitus aspektus, pavyzdžiui, ar toks naujas reguliavimas gali sumažinti rinkoje veikiančių paslaugų teikėjų skaičių ir ar toks paslaugų teikėjų skaičiaus sumažėjimas galėtų neigiamai paveikti paslaugų kokybę, įskaitant paslaugos prieinamumą mažiau pasiturintiems vartotojams dėl sumažėjusio paslaugų teikėjų skaičiaus.</i> <i>Galiausiai reikėtų atsižvelgti į reguliavimo poveikį laisvam judėjimui tiek išvykstančių, tiek atvykstančių specialistų paslaugų požiūriu. Teisės akto projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar/ir kokią įtaką vertinama Nuostata turėtų tarpvalstybiniam ES mobilumui.</i>	Kategorijų įvedimas gali turėti įtakos specialistams, kurie turi trumpesnę, nei nustatoma darbo patirtis ir ketina pasinaudoti laisvu asmenų judėjimo principu bei įsisteigti Lietuvoje. Šie specialistai turės dirbti pirmosios (žemiausios) kvalifikacinės kategorijos ribose, tačiau jeigu jie įgis tinkamą minimalią reikalavimą patirtį aukštesnėmis kategorijomis, jiems bus suteikta galimybė dirbti ir su aukštesnio reikšmingumo lygmens bei aukštesnio saugojimo lygmens kultūros paveldo objektais.
5. Mažiau ribojančių priemonių, nei priskirtos veiklos rūšys⁴, taikymo galimybės, kai siekiama tik apsaugoti vartotojų teises, jei keliama rizika apsiriboja tik asmens, užsiimančio reglamentuojama profesija, ir vartotojo santykiais ir neturi neigiamo poveikio trečiosioms šalims. <i>Ar svarstėte galimybę taikyti mažiau ribojančias priemones šiems tikslams pasiekti?</i> <i>Kai Nuostata pateisinama tik vartotojų apsauga ir kai nustatyta rizika apsiriboja specialisto ir vartotojo santykiais ir todėl neturi neigiamos įtakos trečiosioms šalims, teisės aktų projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar jų tikslą būtų galima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis nei priskirti atitinkamas veiklas profesionalams.</i>	Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų kvalifikacinės kategorijos teisiniame reguliavime egzistavo iki 2017 m., o po to buvo taikyta mažiau ribojanti priemonė – kvalifikacinės kategorijos buvo panaikintos. Nepaisant to, ši mažiau ribojanti priemonė turėjo neigiamą pasekmę: Kultūros infrastruktūros centras 2024 m. balandį informavo Kultūros ministeriją, kad daugėja paraiškų kultūros paveldo objektų tvarkybos darbų finansavimo programai, kuriose yra pateikiami nekokybiški tvarkybos darbų projektai. Remiantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo komisijos (kurios nariai yra nuo Kultūros ministerijos nepriklausomi ekspertai) ir Lietuvos restauratorių sąjungos kreipimais į Kultūros ministeriją, iki 2017 m. egzistavusį nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų skirstymą kategorijomis užtikrino geresnę atliekamų ir projektuojamų kultūros paveldo tvarkybos darbų kokybę.

⁴ **Priskirtos veiklos rūšys** – profesinė veikla ar profesinės veiklos rūšių grupei priskiriama veikla, kurią vykdyti pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai gali tik asmenys, užsiimančys reglamentuojama profesija ir turintys reikiamą profesinę kvalifikaciją, įskaitant atvejus, kai veikla sutampa su kitų reglamentuojamų profesijų veikla. Veiklos rūšių priskyrimas yra profesijos reglamentavimo forma. (2020 m. spalio 28 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1218 “Dėl teisės aktų projektų nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, proporcingumo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 1218) tvarkos aprašo 3 d. 3.1 p.)

<i>Teisės akto projekto rengėjas turėtų palyginti nagrinėjamą Nuostatą ir alternatyvias, mažiau ribojančias priemones, kurios leistų pasiekti tą patį tikslą, tačiau nustatytą mažiau apribojimų.</i>	
6. Nuostatos teigiamą ar neigiamą poveikį, būtinumą ir atitiktį siekiamam tikslui, kai ji taikoma su kitais reikalavimais, jau ribojančiais galimybes užsiimti reglamentuojama profesija, tokiais kaip: 6.1. priskirtos veiklos rūšys, saugomas profesinis vardas⁵ ar kiti reikalavimai, nustatyti reglamentuojamai profesijai; 6.2. pareiga vykdyti tęstinį profesinį tobulinimąsi; 6.3. atitinkamos profesinės veiklos vykdymo, etikos ar priežiūros taisyklės; 6.4. privaloma narystė ar registracija profesinėje organizacijoje ar institucijoje, kai reikalaujama turėti tam tikrą profesinę kvalifikaciją; 6.5. kiekybiniai apribojimai, susiję su leidimų užsiimti reglamentuojama profesija skaičiumi, nustatomu mažiausiu ar didžiausiu darbuotojų, vadovų ar konkrečias profesines kvalifikacijas turinčių asmenų skaičiumi; 6.6. teisės aktuose nustatytos sąlygos dėl juridinio asmens teisinės formos, valdymo, privalomo įmonės akcijų įsigijimo, jų skaičiaus ar balsavimo teisės, kai jos susijusios su leidimu užsiimti reglamentuojama profesija; 6.7. teritoriniai apribojimai, jei valstybės administraciniuose vienetuose nustatomas skirtingas užsiėmimo reglamentuojama profesija teisinis reguliavimas; 6.8. ribojamos galimybės užsiimti reglamentuojama profesija, kai ja norima užsiimti kartu su kitais asmenimis sudarius sutartį; 6.9. draudimas ar kitos asmeninės ar kolektyvinės apsaugos priemonės, susijusios su profesine atsakomybe;	6.1. Įvedamos kategorijos lemia, jog su reikšmingesniais objektais dirbs aukštesnę kvalifikaciją turintys specialistai, todėl prevenciškai bus išvengta nekokybiškos projektinės dokumentacijos rengimo ir kultūros paveldo objektų autentiškumo bei vertingųjų savybių sužalojimo atvejų, todėl tikėtina, reikės mažiau taikyti teisės aktų nuostatas dėl nuobaudų už paveldo apsaugos reikalavimų pažeidimus, mažės fiksuotinių nuobaudų už nekokybiškai atliktus kultūros paveldo tvarkybos darbus skaičius ir gerės nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų profesinis vardas. 6.2. Įstatymo projekte numatyta, kad visų kategorijų specialistai: a) tvarkybos darbus fiziškai atliekantys specialistai (ne projektuotojai, o darbininkai) privalo išklaudyti ne mažiau nei 15 val. (20 akademinių valandų) kvalifikacijos tobulinimo kursų prieš teikdami prašymą atestuotis, kadangi iš jų nėra reikalaujama specifinio išsilavinimo; b) visi nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto kvalifikacijos atestatą turintys specialistai kas 5 metus turi išklaudyti ne mažiau nei 20 valandų kvalifikacijos tobulinimo kursų, kitaip jų atestatai bus stabdomi. Aukštesnių kategorijų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistams nustatomi minimalios turimos patirties reikalavimai derinami su reikalavimais kas 5 metus tobulinti profesinę kvalifikaciją, o pastarieji užtikrina, kad darbų vykdymas bus vykdomas atsižvelgiant į naujausias žinias dėl specialiųjų restauravimo technologijų. 6.3. - 6.4. - 6.5. - 6.6. - 6.7. - 6.8. - 6.9. - 6.10. -

⁵ Saugomas profesinis vardas – profesinis vardas, kuriuo norint naudotis profesinėje veikloje ar profesinės veiklos rūšių grupės veikloje pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai reikalaujama turėti profesinę kvalifikaciją, o naudojantis juo netinkamai taikomos sankcijos. Reikalavimas turėti saugomą profesinį vardą yra profesijos reglamentavimo forma (Nutarimu Nr. 1218 patvirtinto tvarkos aprašo 3 d. 3.2. p.).

6.10. kalbos žinių, būtinų užsiimti reglamentuojama profesija, lygis; 6.11. teisės aktuose nustatyti mažiausi ir (arba) didžiausi įkainiai, taikomi paslaugų gavėjui; 6.12. reikalavimai dėl reklamos turinio ar viešinimo būdo, susiję su reglamentuojama profesija. <i>Paašškinkite, ar ir kaip vertinote Nuostatos poveikį kartu su kitais esamais reikalavimais? Paašškinkite, kaip Nuostata, kartu su kitais reikalavimais prisidėtų pasiekti tą patį (-us) tikslą (-us) ir ar ji būtina.</i> <i>Remiantis ESTT praktika, nacionaliniai teisės aktai turėtų būti vertinami kaip visuma, atsižvelgiant į įvairias atitinkamas taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti nurodytą tikslą.</i> <i>Teisės akto projekto rengėjas turėtų atlikti išsamų aplinkybių, kuriomis priimama ir įgyvendinama Nuostata, vertinimą ir visų pirma išnagrinėti naujų ar pakeistų Nuostatų poveikį kartu su kitais reikalavimais, ribojančiais galimybę užsiimti profesine veikla.</i>	6.11. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“. Aukštesnio reikšmingumo lygmens ir aukštesnio saugojimo lygmens darbams paskaičiuotos valandinės darbo sąnaudos yra didesnės. Su šiais objektais dirbs aukštesnę kvalifikacinę kategoriją turintys specialistai, todėl jiems teksiančios darbo apkrovos valandomis bus didesnės. 6.12. -
7. Profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių apimtį ir reikalaujamą profesinę kvalifikaciją. <i>Paašškinkite, ar ir kaip vertinote profesijai priskirtos veiklos ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos ryšį?</i> <i>Kuo platesnė priskirtų veiklų sritis, tuo didesnė išimtinė teisė yra suteikta teikti šias paslaugas.</i> <i>Peržiūrint priskirtas veiklas reikia atsižvelgti į reikalaujamą kvalifikacijos lygį, palyginti su profesijai priskirtų užduočių sudėtingumu (kuo mažiau sudėtingos šios užduotys, tuo mažiau yra pagrindo priskirti šią veiklą). Taip pat reikėtų atsižvelgti į autonomiją ir atsakomybės lygį atliekant tas užduotis (kuo mažiau atsakomybės turi profesionalas,</i>	„Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcijos“, patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2020 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ĮV-735, 41.4.5 papunktyje numatytas siekis didinti ugdymą materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo srityje ir užtikrinti kultūros paveldo specialistų rengimą. Tvarkomi kultūros paveldo objektai pagal savo sudėtingumą gali būti labai skirtingi (pvz., vietinio reikšmingumo lygmens, regioninio reikšmingumo lygmens, nacionalinio reikšmingumo lygmens), todėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai iš esmės atsako už šių objektų vertingųjų savybių išsaugojimą, kuomet yra vykdoma šių objektų tvarkyba. Įstatymo projekte yra numatytos kvalifikacinės kategorijos tam, kad nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai galėtų laipsniškai kelti savo išmanymo lygį ir dirbti su vis didesnio reikšmingumo lygmens kultūros paveldo objektais. Tvarkybos (restauravimo į restauravimą panašių darbų) technologijos iš esmės skiriasi nuo įprastinių darbų, todėl tvarkybą gali atlikti tik specialiųjų gebėjimų turintys specialistai. Taip bus užtikrintas viešasis interesas išsaugoti kultūros

<i>vykdydamas šias užduotis, tuo mažiau yra pagrindo priskirti šių veiklą konkrečiai profesijai).</i>	paveldą ateities kartoms ir užtikrintas kultūros paveldo kaip nacionalinio saugumo pagrindo statusas.
8. Atliekamų užduočių sudėtingumą ir reikalavimą, kad jų vykdytojai turėtų atitinkamą profesinę kvalifikaciją, profesinio rengimo ar patirties lygį, pobūdį ar trukmę. <i>Ar įvertinote sąsają tarp užduočių sudėtingumo ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos (atsižvelgiant į reikalaujamo rengimo lygį, pobūdį ir trukmę)?</i>	Tvarkomi kultūros paveldo objektai pagal savo sudėtingumą gali būti labai skirtingi (pvz., vietinio reikšmingumo lygmens, regioninio reikšmingumo lygmens, nacionalinio reikšmingumo lygmens), todėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai iš esmės atsako už šių objektų vertingųjų savybių išsaugojimą, kuomet yra vykdoma šių objektų tvarkyba. Įstatymo projekte yra numatytos kvalifikacinės kategorijos tam, kad nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai galėtų laipsniškai kelti savo išmanymo lygį ir dirbti su vis didesnio reikšmingumo lygmens kultūros paveldo objektais. Taip užtikrinama vertybių apsauga garantuojant, kad vos veiklą profesinėje srityje pradėję specialistai iškart nepradėtų dirbti su aukščiausio reikšmingumo ir atitinkamai aukščiausio saugojimo lygmens kultūros paveldo objektais.
9. Galimybę įgyti profesinę kvalifikaciją alternatyviais būdais. <i>Ar apsvarstėte alternatyvias galimybes įgyti reikiamą profesinę kvalifikaciją (pvz., kitas rengimo galimybes arba rengimo ir profesinės patirties derinį ir pan.)?</i> <i>Kai Nuostata susijusi su kvalifikacijos reikalavimais, šis kriterijus reikalauja, kad būtų įvertintas sistemos lankstumas norint gauti reikiamus įgaliojimus. Kuo daugiau galimybių (būdų) įgyti kvalifikaciją yra, tuo mažiau ribojanti sistema būtų svarstoma.</i> <i>Nors vien dėl to, kad nėra jokių kitų būdų kvalifikacijai įgyti, Nuostata nebūtų automatiškai neproporcinga, todėl vertinant reikėtų tinkamai įvertinti šį kriterijų, atsižvelgiant į tam tikros profesijos reguliavimo kontekstą.</i>	-
10. Atitinkamai profesijai priskirtų veiklos rūšių galimą sutapimą su kitų profesijų veikla. <i>Paaiškinkite, ar ir kaip vertinote galimybę dalintis priskirtomis veiklomis su kitomis profesijomis?</i>	Restauravimo ir į restauravimą panašių darbų nekilnojamojo kultūros paveldo objektuose negali atlikti kitų specialybių specialistai. Tvarkomuosius statybos darbus gali atlikti tik paveldo išsaugojimo reikalavimuose patirtį turintys specialistai.

11. Autonomiškumo lygį, kai reglamentuojama profesija galima užsiimti tik esant kitų kvalifikuotų asmenų priežiūrai ar atsakomybei, atsižvelgiant į teisės aktuose tai profesijai nustatytas priežiūros taisykles. <i>Ar įvertinote savarankiškumo laipsnio svarbą užsiimant profesija, taip pat organizacinių ir priežiūros priemonių poveikį (ypač kai veikla vykdoma prižiūrint tinkamai kvalifikuotam specialistui)?</i>	Kategoriją įgaunantys nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai regioninio ir nacionalinio reikšmingumo bei valstybės saugomuose kultūros paveldo objektuose galės dirbti savarankiškai neprižiūrimi tvarkybos darbų vadovo tai kategorijai, kuriai specialistas buvo atestuotas, priskirtos veiklos ribose.
12. Mokslo ir technologinę plėtrą, kuri gali sumažinti arba padidinti asmenų, užsiimančių reglamentuojama profesija, ir vartotojų turimos informacijos asimetriją. <i>Ar atsižvelgėte į mokslo ir technologijų raidą, kuri galėtų veiksmingai sumažinti informacijos asimetriją tarp specialistų ir vartotojų?</i> <i>Ar įvertinote, kad vartotojams gali kilti sunkumų įvertinant paslaugų teikėjo turimas žinias ar kompetenciją? Kokios priemonės gali tai užtikrinti geriausia?</i> <i>Ar įvertinote, kad techniniai pasiekimai, esanti informacija internete ar kita informacija sumažina atotrūkį tarp paslaugų teikėjo ir vartotojo?</i>	Kultūros paveldo tvarkybos pasiekimai, metodinė medžiaga ir kita medžiaga, padedanti valdytojams suprasti, kokiais kriterijais remiantis galima nustatyti paslaugų kokybės lygį, yra viešinami pagal Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos vykdomą sklaidos rėmimo programą. Specialistų turimos kvalifikacinės kategorijos bus skelbiamos viešai, todėl vartotojui bus išskirti aukštesnę kvalifikaciją turintys specialistai.
Kai Nuostatos susijusios su sveikatos priežiūros sektoriaus profesijų reglamentavimu ir (arba) turi poveikį paciento saugumui, vertinant proporcingumą atsižvelgiama į tikslą užtikrinti sveikatos apsaugą. <i>Jei profesija susijusi sveikatos priežiūra ir turi poveikį paciento saugumui, turite pateikti informaciją kaip nustatant reikalavimus buvo atsižvelgiama į tikslą užtikrinti sveikatos apsaugą.</i>	Kriterijus netaikomas.
	1) netaikoma

Teisės akto projekto rengėjas įvertina atitiktį Nuostatų, susijusių su laikinai ar kartais teikiamomis paslaugomis pagal Įstatymo II dalį, proporcingumo principui, įskaitant: 1) automatinę laikinąją registraciją arba asocijuotą (pro forma) narystę profesinėje organizacijoje ar institucijoje, nurodytą Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 8 straipsnio 1 punkte⁶; 2) išankstinę deklaraciją, dokumentus ar kitus reikalavimus, nurodytus Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 9 straipsnyje; 3) reikalavimą paslaugų teikėjui sumokėti mokestį arba atlyginti bet kokias išlaidas, susijusias su profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija. <i>Jei siūloma nuostata turi poveikį/yra susijusi su laikinai ir kartais teikiamomis paslaugomis reikalinga įvertinti šios nuostatos atitikimą proporcingumo principui, įvertinant kokią įtaką gali turėti paslaugų teikėjui ir gavėjui laikina paslaugų teikėjo automatinė registracija/narystė profesinėje organizacijoje, išankstinė deklaracija, pateikiami dokumentai, reikalavimai paslaugų teikėjui sumokėti mokestį ar atlyginti kitas išlaidas, kurios yra susiję su paslaugų teikėjo profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija.</i>	2) siekiant vykdyti numatoma veiklą, bus reikalinga pateikti kvalifikaciją įrodančius dokumentus. 3) netaikoma
--	--

⁶ „Teisėtą įsisteigimą kitoje valstybėje narėje įrodęs paslaugos teikėjas atleidžiamas nuo:

1) narystės arba registracijos profesinėje organizacijoje ar institucijoje, jeigu tai privaloma asmenims, siekiantiems dirbti pagal tą pačią profesiją Lietuvos Respublikoje. Kompetentinga institucija pagal šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalį tam tikroms profesijoms ar jų grupėms gali nustatyti automatinės laikinosios registracijos arba asocijuotos (pro forma) narystės tokioje profesinėje organizacijoje ar institucijoje reikalavimus. Tokios registracijos ar narystės reikalavimas negali vilkinti ar kitaip apsunkinti paslaugų teikimo ir sudaryti jokių papildomų išlaidų paslaugos teikėjui. Kompetentinga institucija nusiunčia atitinkamai profesinei organizacijai šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos deklaracijos ir, kai taikytina, šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytos atnaujintos deklaracijos kopiją, jeigu profesijos susijusios su visuomenės sveikata ir sauga, kaip nurodyta šio įstatymo 9 straipsnio 8 dalyje, arba jų kvalifikacijos įrodymai automatiškai pripažįstami pagal šio įstatymo III dalies III skyrių, šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodytų dokumentų kopijas, ir tai sudaro automatinę laikinąją registraciją ar asocijuotą (pro forma) narystę“;

Kiekybiniai/kokybiniai įrodymai <i>Pateikite visą surinktą svarbią informaciją (pvz., kokybinius ir (arba) kiekybinius įrodymus) apie konkretų Nuostatos poveikį. Kokybiniai ir kiekybiniai įrodymai turėtų pagrįsti argumentus pateiktus vertinant Nuostatą pagal pirmiau nurodytus kriterijus.</i> <i>Kiekybiniai ir kokybiniai įrodymai gali būti pateikiami ir įvertinant/analizuojant kiekvieną kriterijų atskirai. Tokiu atveju, pateikti kiekybinių ir (arba) kokybinių įrodymų atskirai nėra būtina.</i>	Šiuo metu Lietuvoje dirba 1196 atestuoti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistai, galintys atlikti įvairių rūšių kultūros paveldo objektų tvarkybą. 2022 m. nekilnojamojo kultūros paveldo objektams buvo skirtos „Privačios nuosavybės - prieinamų visuomenei lankyti valstybės saugomų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkomųjų paveldosaugos darbų išlaidų kompensavimo programos“ lėšos, kurios sudarė 2240963,57 EUR. Lietuvos restauratorių asociacijos duomenimis vienas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos restauratorius per metus gali suteikti paslaugų už maždaug 10 000 EUR, vadinasi, kompensavimo priemonė sukuria poreikį turėti mažiausiai 225 atestuotus nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistus, kurie galėtų atlikti restauravimo (į restauravimą panašius) darbus. Šie darbai turi būti įforminti tvarkybos darbų projektuose, kuriems vadovauti turi atestuoti tvarkybos darbų projektų rengėjai. Šis poreikis apima tik valstybės skiriamas dotacijas ir į jį neįeina privačių kultūros paveldo objekto valdytojų poreikiai užsakyti profesionalius nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistus. Pagal šią statistiką kyla natūralus klausimas, koku būdu esant atestuotų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų trūkumui kultūros paveldo objektų valdytojai patenkina savo poreikius, o praktika rodo, kad valdytojai tokiu atveju samdo pačius prieinamiausius, vos darbą pradėjusius specialistus ar neatestuotus asmenis. Kultūros ministerija, įvertinusi dažnėjančius kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių sužalojimo tvarkybos darbų metu atvejus mano, jog įvesti ribojimai darbui su aukštesnio reikšmingumo lygmens ir aukštesnio saugojimo lygmens kultūros vertybėmis užtikrins, jog kils prievolė patiems svarbiausiems kultūros paveldo objektams samdyti geriausią kvalifikaciją turinčius aukštesnės kategorijos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistus. Kultūros infrastruktūros centas 2024 m. balandį informavo Kultūros ministeriją, kad daugėja paraiškų kultūros paveldo objektų tvarkybos darbų finansavimo programai, kuriose yra pateikiami nekokybiški tvarkybos darbų projektai. Remiantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo komisijos (kurios nariai yra nuo Kultūros ministerijos nepriklausomi ekspertai) ir Lietuvos restauratorių sąjungos kreipimasis į Kultūros ministeriją, iki 2017 m. egzistavusį nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų skirstymą kategorijomis užtikrino geresnę atliekamų ir projektuojamų kultūros paveldo tvarkybos darbų kokybę.

